

keerd, maar hoe weinig en . . . . . wanneer? Toch eischt de zorg voor gezin en praktijk in de eerste plaats het bezit van een eenvoudig, maar voldoende instrumentarium, door mij begroot op ongeveer f 200.—. Stel dat het aantal geneesheeren, dat geholpen moet worden 50 bedraagt, dan werd dit in het geheel f 10000.— of nog geen f 4.— per lid onzer Maatschappij. Hier ontplooit zich dus een taak, niet van een afdeling, maar van onze Maatschappij, van geheel „Geneeskundig Nederland”. Laat ons ter bevoegder plaatse inlichtingen inwinnen, hoeveel Belgische geneesheeren in hetzelfde geval verkeeren als de mijne, en rusten wij dan deze ongelukkigen met een instrumentarium uit, tevens in het belang van de geneeskundige behandeling van het Belgische volk.

Menigmaal heeft onze vorige hoofdredacteur in zijn congresverslagen geschreven over den steeds sterker wordenden band met de broeders uit het Vlaanderenland. Welnu, wanneer die woorden geen ijdele klanken waren, en aan welker oprechtheid wij niet willen twijfelen, laten wij dan met één forschen ruk dien band thans voor goed toehalen, die het Walenland meteen omsluit en heel geneeskundig België in één trek ons doet zijn. Geen opwelling van altruïsme zij hier de drijfveer, maar de overtuiging van een harde noodzakelijkheid leide in deze onze Maatschappij!

Ontwaak, geneeskundig Nederland!

Meersen, 24 November 1914.

H. A. MOLEMA.

HET STOFGEHALTE VAN DE LUCHT.

Het trof mij in het stuk van VAN VOORTHUYSEN en LEOPOLD, dat zij als de eenige wijze ter bepaling van het stofgehalte noemen de methode der filtratie van een bepaalde hoeveelheid lucht en het wegen der filters. Deze moeilijke en omslachtige methode hebben zij vervangen door het tellen van bacteriën, opgevangen op schaaltes van PETRI. Deze methode geeft echter een inzicht, en dan nog slechts een ruwe schatting, in het bacteriën-gehalte, doch niet van de hoeveelheid stof in de atmosfeer.

In het stuk van VAN VOORTHUYSEN en LEOPOLD wordt niet gerept van de stofgehaltebepaling door middel van het telapparaat van AITKEN. Dit gemakkelijk hanteerbare toestel veroorlooft in korten tijd het aantal stofdeeltjes van een bepaalde luchthoeveelheid te tellen. De stofsteller van AITKEN berust op het beginsel, dat de waterdamp in de lucht zich niet tot waterdruppels kan condenseeren, zonder de aanwezigheid van een stofkern, een „condensatie-kern”. Is de lucht in een kolf geheel stofvrij en wordt er stoom in geblazen, dan blijft de waterdamp opgelost en vormt geen zichtbaren stoom, geen fijne, zwevende waterdruppels. Dringen stofdeeltjes in de kolf, dan wordt elk stofdeeltje de kern van een waterdruppeltje. De stofsteller van AITKEN is gegrondvest op deze wet, en door het toelaten van een te meten hoeveelheid lucht in de stofvrije kamer van het toestel kan men het aantal waterdruppels, dat zich vormt op een quadrant, door middel van een loupe tellen.

Eerlang hoop ik de uitkomsten van verschillende metingen, door mij verricht, te publiceeren, ook van de lucht van schoollokalen. Deze methode is zonder twijfel juister dan het bacteriëntellen op schalen van PETRI. Een goede beschrijving van het toestel geven EMMERICH en TRILLICH in hun *Anleitung zur hygienischen Untersuchungen* en W. GEMÜND wijdt er een uitvoerige studie aan in de *Deutsche Zeitschr. f. öff. Gesundheitspfl.* 1908. De stofsteller is verkrijgbaar bij KELVIN en JAMES WHITE Ltd. te Glasgow.

Amsterdam, 24 November 1914.

L. HEIJERMANS.